

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА**

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ЕКЗАМЕНУ

для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
за спеціальністю 081 «Право»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ЕКЗАМЕНУ.....	4
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ.....	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ЕКЗАМЕНУ.....	5
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	13

ВСТУП

Вступний фаховий екзамен для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» проводиться для осіб, які вступають до ПВНЗ МУБіП на навчання за скороченими термінами підготовки на основі ранішездобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст».

Програма вступного фахового екзамену складена на основі змісту дисциплін «Теорія держави і права», «Конституційне право» та галузевих законодавств України.

Програма охоплює теоретичні і прикладні питання, що в рамках освітньо-професійної програми підготовки бакалавра визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра.

Мета вступного фахового екзамену полягає у визначенні та оцінці рівня засвоєних теоретичних знань та вмінь визначених галузевими стандартами вищої освіти для фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» галузі знань «Право», необхідних для продовження навчання за спеціальністю «Право».

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

Вступний фаховий екзамен для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» проводиться у письмовій формі з використанням тестових завдань.

Для відповіді вступник отримує екзаменаційний білет, лист відповіді, чернетки.

Екзаменаційний білет складається з 20 закритих тестів. Закрита форма тесту передбачає застосування матеріалу за відомими стандартними алгоритмами та зразками, тобто надаються завдання з вибором відповіді з варіантів відповідей.

Тривалість екзамену складає 120 хвилин.

Під час виконання екзаменаційних завдань не дозволяється користуватися допоміжними матеріалами: записами, конспектами, посібниками тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Загальна кількість балів, яку може отримати вступник дорівнює –100. Результати екзамену оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яка дозволяє брати участь у конкурсному відборі – 124.

Правильна відповідь оцінюється у 5 балів.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

1.1. ПРОГРАМА КУРСУ "ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА"

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА

Поняття теорії держави і права. Основні закономірності виникнення та розвитку держави і права. Предмет, об'єкт і методологія даної науки. Місце теорії держави і права в системі суспільних та юридичних наук.

Теорія держави і права як навчальна дисципліна і її система. Теорія держави і права як методологічна основа вивчення інших юридичних наук та галузей права.

ТЕМА 2. СУТЬ ТА ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ФУНКЦІЇ

Організація соціальної влади у первіснообщинному суспільстві. Закономірності виникнення держави. Ознаки держави. Історичні типи держави. Загальна характеристика правової держави. Поняття функції держави, форми і методи їх здійснення. Види функцій держави.

ТЕМА 3. ПОЛІТИЧНА ВЛАДА ТА ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА

Поняття політики та політичної влади. Політична система. Політичний режим і політичний процес. Суб'єкти політики. Елементи політичної системи. Співвідношення держави і громадянського суспільства.

ТЕМА 4. ДЕРЖАВА, ПРАВО І ГРОМАДЯНИН

Поняття особистості. Співвідношення держави і особистості. Основні риси правового статусу людини. Різниця між правовими статусами людини, особистості, громадянина. Суб'єктивне право та його ознаки. Співвідношення об'єктивного та суб'єктивного права.

ТЕМА 5. ФОРМИ ДЕРЖАВИ

Поняття і структура форми держави. Сукупність ознак, що розкривають форму державного устрою. Ознаки, що розкривають форми і методи здійснення державної влади. Монархія та її види. Республіка та її види. Форма державного устрою. Унітарна держава. Федерація та конфедерація. Державний режим: демократичний та антидемократичний.

ТЕМА 6. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ

Поняття механізму держави як системи державних органів. Поняття і структура державного апарату. Загальні та специфічні ознаки органів держави. Президент та його місце в державі. Законодавчий орган. Виконавчий орган. Судова влада держави.

ТЕМА 7. СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ДЕРЖАВИ

Теорія правової держави. Держава "загального благоденства". Теорія еліт. Фашистські ідеї державності. Теорія національної держави.

ТЕМА 8. ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ПОХОДЖЕННЯ ПРАВА

Основні ознаки права. Характеристика права як певної сфери свободи. Природа права. Принципи права. Соціально-правові принципи. Спеціально-правові принципи. Функції права. Право і суспільство. Право і матеріальні суспільні відносини. Право і демократія.

ТЕМА 9. НОРМИ ПРАВА ТА ІНШІ СОЦІАЛЬНІ НОРМИ

Поняття соціальних норм та їх види. Ознаки соціальних норм. Соціальні норми як регулятори суспільних відносин. Норми моралі. Звичаї. Традиції. Соціально-технічні та корпоративні норми. Поняття норм права, їх види і ознаки. Структура норм права. Місце норм права в системі соціальних норм. Взаємодія норм права з іншими соціальними нормами.

ТЕМА 10. ПРАВОТВОРЕННЯ ТА ФОРМИ (ДЖЕРЕЛА) ПРАВА

Поняття право творення. Правотворчість. Джерела (форми) права та їх класифікація. Нормативно-правовий акт. Правовий звичай та судовий чи адміністративний прецедент.

ТЕМА 11. СИСТЕМА ПРАВА І ЗАКОНОДАВСТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА

Поняття системи права. Галузь права. Підгалузь права. Інститут права. Поняття системи законодавства. Систематизація нормативних актів. Інкорпорація. Кодифікація. Характеристика основних ознак окремих галузей права. Характеристика складових системи права.

ТЕМА 12. ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

Поняття та зміст правових відносин. Види правових відносин. Суб'єкти права. Правосуб'єктність. Правоздатність. Дієздатність. Об'єкти правових відносин. Юридичні факти. Елементи правових відносин та їх характеристика.

ТЕМА 13. ПРАВОВА ПОВЕДІНКА, ПРАВОПОРУШЕННЯ І ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Поняття правової поведінки. Правовий вчинок. Об'єкт правового вчинку. Правомірна поведінка. Види правомірної поведінки. Протиправна поведінка (правопорушення). Види правопорушень. Юридична відповідальність і її види. Склад правопорушень та характеристика його елементів.

ТЕМА 14. ЗАКОННІСТЬ, ПРАВОПОРЯДОК І ДЕРЖАВНА ДИСЦИПЛІНА

Поняття законності. Поняття правопорядку. Поняття державної дисципліни. Співвідношення законності і правопорядку. Види дисципліни. Принципи законності.

ТЕМА 15. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЙОГО МЕХАНІЗМ

Поняття і предмет правового регулювання. Прийоми і типи правового регулювання. Механізм правового регулювання, його елементи і стадії. Роль держави у правовому регулюванні. Ефективність правового регулювання.

ТЕМА 16. ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА ЙОГО ХАРАКТЕРИСТИКА

Поняття юридичного процесу. Юридична справа. Установочний процес. Правотворчий процес. Правозастосувальний процес. Судовий процес. Контрольний процес.

Природа і система процесуального права. Норми процесуального права і їх структура. Ознаки норм процесуального права.

ТЕМА 17. ОСНОВНІ СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ПРАВА

Основні напрямки розвитку теорії права. Теорія природного права. Соціологічна концепція права. Позитивні сторони основних теорій права. Негативні сторони основних теорій права.

1.2. ПРОГРАМА КУРСУ "КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО"

ТЕМА 1. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО – ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ ПРАВА УКРАЇНИ

Предмет конституційного права України. Організаційно-політична, соціальна, ідеологічна основи конституційного права України. Об'єкт конституційного права. Завдання конституційного права. Метод конституційного права. Принципи конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі права України.

ТЕМА 2. ІНСТИТУТИ І НОРМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

Поняття правових інститутів і норм. Поняття інституту конституційного права. Види інститутів конституційного права. Поняття норми конституційного права. Специфіка норм конституційного права. Класифікація норм конституційного права. Конституційно-правова відповідальність.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ І ЗМІСТ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Поняття конституційно-правових відносин. Особливість конституційно-правових відносин. Види конституційно-правових відносин.

Суб'єкти і об'єкти конституційно-правових відносин. Юридичні факти в системі конституційно-правових відносин.

ТЕМА 4. ДЖЕРЕЛА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

Поняття джерел конституційного права. Юридична природа джерел конституційного права. Нормативність джерел конституційного права. Юридична сила джерел конституційного права. Форма і структура джерел конституційного права. Дія конституційно-правових актів у просторі та часі. Юридичні засоби реалізації джерел конституційного права.

ТЕМА 5. НАУКА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

Поняття науки конституційного права. Об'єкт науки конституційного права. Методологічні основи науки конституційного права. Структурні підрозділи науки конституційного права. Функції науки конституційного права. Методи науки конституційного права.

ТЕМА 6. КОНСТИТУЦІЯ – ОСНОВНИЙ ЗАКОН УКРАЇНИ

Поняття конституції країни. Сутність конституції. Юридичні властивості конституції. Юридична і фактична конституція.

Соціальні функції конституції /економічна, політична, ідеологічна інформаційна, педагогічна /. Правові функції конституції.

Історичні українські конституційно-державні акти. Конституція Пилипа Орлика. Основний закон “Самостійної України“, Співки українського народу. Основний державний закон Української Народної республіки. Тимчасовий Основний закон Західно-Української Народної Республіки. Конституція Української Соціалістичної Радянської Республіки. Конституція Української Радянської Соціалістичної Республіки.

Конституція України – основний закон по розбудові незалежної правової держави. Конституційні закони.

ТЕМА 7. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЛАД УКРАЇНИ

Поняття конституційного ладу. Сутність конституційного ладу. Визначальні засади конституційного ладу України.

Національний суверенітет. Народний суверенітет. Державний суверенітет. Принцип розподілу державної влади. Принцип верховенства права. Форма державного правління.

ТЕМА 8. ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ

Поняття громадянства України. Належність до громадянства України. Набуття громадянства України. Припинення громадянства України.

Повноваження органів, що приймають участь у вирішенні питань громадянства України. Порядок розгляду заяв і подань з питань громадянства України. Виконання рішень і оскарження рішень у питаннях громадянства України.

ТЕМА 9. СИСТЕМА, ВИДИ ОСНОВНИХ ПРАВ, СВОБОД І ОBOB'ЯЗКІВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Поняття системи основних прав, свобод і обов'язків громадян України. Поняття основних прав і свобод. Поняття основних обов'язків. Основні права, свободи і обов'язки громадян України в галузі соціального та економічного життя.

Основні права, свободи і обов'язки громадян України в галузі культурного життя. Основні права, свободи і обов'язки громадян України в галузі державного і суспільного життя. Основні права, свободи і обов'язки громадян в галузі індивідуальної свободи та особистої безпеки. Правові гарантії основних прав і свобод громадян. Правові засоби щодо забезпечення виконання громадянами своїх основних обов'язків.

ТЕМА 10. ВИБОРЧЕ ПРАВО І ВИБОРЧА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Поняття виборчої системи України. Поняття виборчого права України. Джерела виборчого права України. Загальне виборче право. Рівне виборче право. Пряме виборче право. Таємне голосування. Гласність при підготовці та проведенні виборів. Територіальний принцип проведення виборів. Механізм та суб'єкти організації проведення виборів.

ТЕМА 11. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ І ФУНКЦІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Верховна Рада України – найвищий орган державної влади України. Склад Верховної Ради України, її керівні органи. Структура Верховної Ради України. Організація роботи Верховної Ради України. Функції Верховної Ради України.

ТЕМА 12. ПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Президент України – найвища посадова особа Української держави, глава виконавчої влади. Вибори Президента України. Внутрішні повноваження Президента України. Інститут Представників Президента України. Повноваження Президента України в міждержавних і міжнародних відносинах.

ТЕМА 13. КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ТА ЙОГО КОМПЕТЕНЦІЯ

Склад Кабінету Міністрів України. Структура Кабінету Міністрів України. Функції Кабінету Міністрів України. Компетенція Кабінету Міністрів України у галузі внутрішніх справ і міжнародних відносин.

ТЕМА 14. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СУДОВОЇ ВЛАДИ, ПРОКУРАТУРИ, АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ

Суд в системі органів держави. Поняття правосуддя. Завдання і мета правосуддя. Основні принципи організації і діяльності суду. Система, порядок утворення, склад, структура і компетенція судових органів. Суди 1 і 2 інстанції. Наглядові інстанції. Районні (міські) суди – основна ланка судової

системи. Верховний Суд України – Вищий судовий орган України. Господарський Суд України, його система, завдання і компетенція. Адміністративний Суд України, його система, завдання і компетенція.

Прокуратура – орган вищого нагляду за додержанням і правильним застосуванням законів. Завдання і основні напрямки діяльності прокуратури. Принципи організації і діяльності прокуратури. Види прокурорського нагляду і загальний нагляд, нагляд за додержанням законів органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю, участь прокурора в розгляді справ в судах.

Адвокатура України та її повноваження.

ТЕМА 15. КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Конституційний Суд України – орган судової влади. Статус Конституційного Суду України та його завдання, повноваження, правові основи діяльності.

ТЕМА 16. ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І САМОВРЯДУВАННЯ НА МІСЦЯХ

Адміністративно-територіальний поділ України. Статус органів місцевої державної влади і самоврядування. Подвійний характер сутності місцевих Рад народних депутатів. Базовий рівень місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування. Повноваження Представника Президента України на місцях.

1.3 ГАЛУЗЕВІ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

1. ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Цивільно-правові відносини. Цивільний кодекс України. Поняття фізичних та юридичних осіб. Цивільна правоздатність і цивільна дієздатність. Обсяг дієздатності малолітньої та неповнолітньої особи. Визнання особи недієздатною, обмежено дієздатною.

Поняття особистих немайнових прав та їх захист.

Поняття права власності. Форми власності в Україні. Інтелектуальна власність та авторське право.

Поняття та ознаки правочину. Умови дійсності правочину.

Поняття договору в цивільному праві. Поняття і зміст договору купівлі-продажу. Захист прав споживачів. Договір майнового найму (оренди). Договір позики. Договір дарування.

Поняття, ознаки і особливості цивільно-правової відповідальності. Дольова, солідарна та субсидіарна відповідальність. Договірна і позадоговірна відповідальність. Особливості цивільно-правової відповідальності малолітніх та неповнолітніх осіб. Поняття делікту. Відповідальність без вини. Поняття джерела підвищеної небезпеки та особливості відповідальності власника джерела підвищеної небезпеки.

Підстави звільнення особи від цивільно-правової відповідальності.

Поняття спадкування та спадщини. Спадкування за законом і за заповітом. Черги спадкоємців за законом. Право на обов'язкову долю спадщини. Порядок оформлення заповіту.

2. ЖИТЛОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Основні принципи забезпечення громадян України житлом. Договір найму жилого приміщення. Права і обов'язки власників та наймачів жилого приміщення. Приватизація державного житлового фонду.

3. СІМЕЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Поняття шлюбу та сім'ї. Умови і порядок укладання шлюбу. Підстави та порядок припинення шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя.

Особисті та майнові права і обов'язки батьків та дітей. Усиновлення (удочеріння). Порядок та підстави позбавлення батьківських прав. Опіка і піклування.

4. ТРУДОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Кодекс законів про працю. Поняття, сторони та зміст трудового договору. Колективний договір. Умови і порядок прийняття на роботу. Підстави і порядок припинення трудового договору. Робочий час та час відпочинку. Скорочений та неповний робочий час. Види відпусток та порядок їх надання. Системи оплати праці. Поняття трудової дисципліни. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Особливості праці неповнолітніх. Порядок розв'язання індивідуальних трудових спорів. Колективні трудові спори та порядок їх розв'язання.

Поняття матеріальної і дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень. Порядок накладання та зняття дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі або організації. Обмежена і повна матеріальна відповідальність.

5. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ.

Поняття підприємницької діяльності. Основні організаційно-правові форми суб'єктів підприємницької діяльності. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.

6. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Поняття соціального страхування та соціального забезпечення. Право громадян на соціальний захист. Види пенсій в Україні. Умови призначення пенсій.

7. ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Поняття бюджету. Поняття податку. Види податків і зборів.

8. ЗЕМЕЛЬНЕ ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Земельний кодекс України. Право власності на землю. Поняття та порядок приватизації землі. Правове регулювання землекористування. Оренда землі.

Екологічні права та обов'язки громадян. Права і обов'язки природокористувачів. Загальне та спеціальне природокористування. Право громадян на отримання повної та достовірної інформації про стан навколишнього природного середовища.

9. АДМІНІСТРАТИВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Правове регулювання державного управління в Україні. Адміністративний примус та переконання.

Поняття адміністративного проступку. Види адміністративних стягнень. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх.

10. КРИМІНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Дія кримінального кодексу в часі та просторі. Поняття і ознаки злочину. Склад злочину. Поняття вини та її види. Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у вчиненні злочину. Поняття повторності, рецидиву та сукупності злочинів. Обставини, які виключають кримінальну відповідальність. Поняття неосудності та обмеженої осудності. Обставини, які пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Поняття та мета кримінального покарання. Види покарань. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх. Примусові заходи виховного характеру. Амністія і помилування.

Види злочинів. Злочини проти життя, здоров'я, честі і гідності особи. Злочини проти власності. Хуліганство.

11. КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Завдання та стадії кримінального процесу. Права та обов'язки підозрюваного (обвинуваченого, підсудного), потерпілого, свідка в кримінальному процесі. Порядок розгляду справ у суді. Апеляція та касація.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

до курсу «Теорія держави та права»

Нормативно-правові акти:

1. Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990.
3. Конституція України – К., 1996.
4. Закон України „Про міліцію” від 20.12.1990 р.
5. Закон України „Про всеукраїнський та місцеві референдуми” від 03.07.1991. // ВВР УРСР. – 1991. - №33. - Ст.443; 1992. - №35.
6. Закон України „Про державний кордон” від 04.11.1991 //ВВР. – 1992. – №2. Ст.5.
7. Закон України „Про об’єднання громадян” від 16.06.1992 //ВВР. – 1992. – №34. - ст.504; Урядовий кур’єр. – 2001. - №142. – 9 серпня.
8. Закон України “Про політичні партії в Україні” від 5.04.2001//ВВР. – 2001. – №23. – Ст.118.
9. Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.1997 – // ВВР. – 1997. – № 24.
10. Закон України „Про судоустрій та статус суддів” від 11.07.2010.
11. Закон України „Про Конституційний суд України” від 16.10.1996 //ВВР. – 1996 - № 49 – Ст.272.
12. Постанова Верховної Ради України „Про державну програму боротьби із злочинністю” від 25.07.1993 р.
13. Постанова Верховної Ради України “Про Регламент Верховної Ради України” від 27 липня 1994 року //ВВР. – 1994. - №35. – Ст.339; №40. – Ст.371.
14. Указ Президента України „Про невідкладні заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю” від 21.07.1994 р.
15. Указ Президента України „Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності” від 10.06.1997.
16. Наказ МВС України № 285 „Про заходи удосконалення нормотворчої діяльності МВС України” від 19.05.1992

Навчальна література:

1. Алексеев С.С. Теория права – М., 1995.
2. Андрусак Т. Теорія держави і права – Л., 1997.
3. Безродний Є.Ф., Ковальчук Г.К., Масний О.С. Світова класична думка про державу і право. Навчальний посібник – К., 1999.
4. Ведерніков Ю.А., Грекул В.С. Теорія держави і права: Навчальний посібник для підготовки до державного іспиту. – Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2002. – 200 с.
5. Ведерніков Ю.А., Грекул В.С., Папірна А.В. Теорія держави і права: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2004. – 176 с.
6. Ведерніков Ю.А., Грекул В.С. Теорія держави і права: Навчальний посібник – К.: Центр навч. літ., 2005. –244 с.

7. Головченко В.В., Ковальський В.С. Юридична термінологія. Довідник. – К., 1999. – 190 с.
8. Жеругов Р.Т. Теория государства и права – М., 1995. – 280 с.
9. Загальна теорія держави і права. Навчальний посібник за ред. В.В.Копейчикова – К.: Юрінком, 2002. – 360 с.
10. Загальна теорія держави і права. Навчальний посібник за ред. Проф.. М.В. Цвіка, доц. В.Д.Ткаченка, проф. О.В.Петришина – Харків, 2002. – 290 с.
11. История политических и правовых учений. Учебник под ред. В.С. Нерсесянца. – М 1995. – 390 с.
12. Історія вчень про державу і право: Навч.посібник / Ю.А Ведерніков, В.В. Чурпіта, А.М. Колодій та ін. – К.:Національна академія внутрішніх справ, 2001. – 400 с.
13. Кельман М.С. Теорія права. Навчальний посібник. – Тернопіль. – 1998. – 300 с.
14. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Теорія держави і права (схеми, таблиці, поняття): Навч. посібник – К.: Центр навч. літ., 2006. – 148 с.
15. Колодій А.М. Принципи права України – К.: Юрінком, 1998. – 290 с.
16. Котюк В.О. Основи держави і права. Навчальний посібник. – К., 2001. – 269 с.
17. Котюк В.О. Теорія права .– К.: Вентурі, 1996. – 298 с.
18. Корж О.О., Негодченко О.В. Теорія розподілу влад в історії розвитку конституціоналізму. Навчальний посібник. – Дніпропетровськ, 1995. – 371с.
19. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): Навч. посібник – К.: Атіка, 2007. – 288с.
20. Лившиц Р.З. Теория права. Учебник . – М.,1994. – 203 с.
21. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Основні поняття та категорії права: Навч.посіб. для студ.ВНЗ – К., 2001. – 280 с.
22. Нікітін А.В. Теорія держави і права: В 2-х частинах.: Навч. посібник для дистанційного навчання / За ред. А.М. Колодія. – К.: Ун-т „Україна”, 2006. – Ч.1. – 158с.; Ч.2. – 265с.
23. Нерсесянц В.С. Юриспруденция. Введение в курс общей теории права и государства. – М.: Норма, 1998. – 302 с.
24. Общая теория права. Учебник под ред. А.С. Пиголкина. – М., 1996. – 245с.
25. Общая теория права и государства. Учебник под ред. В.В.Лазарева – М., 1997. – 340 с.
26. Общая теория государства и права. Академический курс в 2-х томах. Под ред. М.М. Марченко – М.:Зерцало, 1998. – 275 с.
27. Погребной И.М., Шульга А.М. Теория права. Учебное пособие – Харьков, 1998. – 320 с.
28. Правовые системы стран мира. Энциклопедический справочник /Под. ред. – д.ю.н.,проф. А.Я.Сухарева. – 2-е изд; изм. и доп. – М.: Изд-во Норма, 2001.
29. Рабінович П.М. Права людини та юридичне забезпечення – К., 1992. – 205с.
30. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Видання 5, зі змінами. Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2001. – 340 с.

31. Сидоренко М. Теорія держави і права (курс лекцій): Навч. посібник – К.: Ун-т „Україна”, 2006. – 198 с.
32. Скакун О.Ф. Теорія государства и права: Учебник. – Харьков: Консум; Ун-т внутр дел, 2007. – 560 с.
33. Сурілов О.В. Теорія держави та права. Учбовий посібник – Одеса: Астропринт, 1998. – 240 с.
34. Сухонос В.В. Теорія держави і права. Навч. посібник – Суми: Університетська книга, 2005. – 536 с.
35. Теорія держави і права: Навчальний посібник. / А.М.Колодій, В.В.Копейчиков, С.Л.Лисенков та ін. – К., 2002. – 450 с.
36. Теорія держави і права: Підручник / За ред. О.В. Зайчика. – К.: ЮрінкомІ нтер, 2006. – 688 с.
37. Теорія держави і права: Навчальний посібник. / Упоряд. Л.М. Шестопалова. – К.: Прецедент, 2006. – 197 с.
38. Теорія держави і права: Посібник для підготовки до іспитів / Тимченко С.М. та ін. – К.: Вид. Паливода А.В., 2006. – 176 с.
39. Теория государства и права. Учебник под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. – М.: Юристь, 1997. – 280 с.
40. Теория государства и права. Учебник под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова. – М.: Норма, 1997. – 378 с.
41. Теория государства и права. Курс лекций. Под ред. М.Н. Марченко. – М.: Зерцало, 1997. – 276 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

до курсу «Конституційне право»

Нормативно-правові акти:

1. Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990.
3. Конституція України – К., 1996.
4. Закон України „Про всеукраїнський та місцеві референдуми” від 03.07.1991. // ВВР УРСР. – 1991. - №33. - Ст.443; 1992. - №35.
5. Закон України „Про державний кордон” від 04.11.1991 //ВВР. – 1992. – №2. Ст.5.
6. Закон України „Про об’єднання громадян” від 16.06.1992 //ВВР. – 1992. – №34. - ст.504; Урядовий кур’єр. – 2001. - №142. – 9 серпня.
7. Закон України “Про політичні партії в Україні” від 5.04.2001//ВВР. – 2001. – №23. – Ст.118.
8. Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.1997 – // ВВР. – 1997. – № 24.
9. Закон України „Про судоустрій та статус суддів” від 11.07.2010.
10. Закон України „Про Конституційний суд України” від 16.10.1996 //ВВР. – 1996 - № 49 – Ст.272.
11. Постанова Верховної Ради України “Про Регламент Верховної Ради України” від 27 липня 1994 року //ВВР. – 1994. - №35. – Ст.339; №40. – Ст.371.

12. Указ Президента України „Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності” від 10.06.1997.

Навчальна література:

1. Годованець В.Ф. Конституційне право України: конспект лекцій - Київ, 2007.
2. Конституційне право України/ За ред. Погорілка В. Ф. - К.: Наукова думка, 2002.
3. Конституційне право України/ За ред. Погорілка В. Ф. - К.: Наукова думка, 2006.
4. Конституція України: офіційний текст - К: Парламентське видавництво, 1999.
5. Копейчиков В.В. Основи конституційного права України - К: Юрінком, 1997.
6. Кравченко В.В. Конституційне право України - К.: Атіка, 2001.
7. Кравченко В.В. Конституційне право України - К.: Атіка, 2008.
8. Лисенков С.Л. Конституція України: матеріали до вивчення - К.: Либідь, 1997.
9. Молдован В.В. Конституційне право - К: Юмана, 1996.
10. Молдован В.В. Конституція України - К: Просвіта, 1996.
11. Рудик П.А. Конституційна реформа в Україні - К.: ЦУЛ, 2006

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

до галузевих законодавств України

1. Конституція України (Основний закон). - К., 1996.
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України "Про колективні договори і угоди". (ВВР - 1991 - № 7)
4. Закон України "Про охорону праці". (ВВР - 1991 - № 7)
5. Закон України "Про встановлення величини вартості межі малозабезпеченості та розміру мінімальної заробітної плати"//ВВР-1991-№ 7)
6. Закон України "Про відпустки", (1996). (ВВР - 1991 - № 7)
7. Цивільний кодекс України. - К., 2003.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення. //Відом. Верх. Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. (зі змінами і доповненнями станом на 1 червня 1997 р.).
9. Закон України "Про адвокатуру" від 19.12.1992 р. // Відомості ВР України. - 1993. - № 9.
10. Сімейний кодекс України. - Х.: ООО «Одиссей», 2002.-112 с.
11. Кримінальний кодекс України. - К.: Право, 2001.
12. Закон України "Про прокуратуру" від 5 листопада 1991 р. (ВВР - 1991 - №12)
13. Закон України "Про міліцію" від 20 грудня 1990 р. (ВВР - 1990 - № 12)
14. Закон України "Про Службу безпеки України" від 25 березня 1992 р. (ВВР - 1992 - №4)

Навчально-методичне видання

Нікітенко Олександр Іванович
Бавико Олександр Євгенович
Камінська Олена Анатоліївна
Бериславська Оксана Михайлівна

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ЕКЗАМЕНУ
за напрямом підготовки 6.030401 "Правознавство"

Відповідальний за випуск
О.І. Нікітенко

Редакція авторів

Комп'ютерна правка і макетування **О.М. Бериславська**

**Підп. до друку 25.05.2013. Формат 84x108/32. Папір офсет. Гарнітура
Times New Roman Друк цифр. Ум. др. арк. 2,0
Тираж 60 Зам. 123**

Видавництво
Міжнародний університет бізнесу і права
73039, Херсон, вул. 49-ої Гвардійської дивізії, 37-а
тел. (0552) 53-90-25; тел./факс (0552) 42-61-06
E-mail: alexb @ selena. net. ua